

TERMÉSZETVÉDELMI ÉRTÉKEK A FŐVÁROSBAN

Magyar Természettudományi Múzeum
Budapest
2025. Október 21.

A (KÖZEL-) MÚLT

- A LEGELSŐ:** A PÁLVÖLGYI-BARLANG FELSZÍNÉNEK
VÉDETTÉ NYILVÁNÍTÁSA
(236320/1944 FÖLDMÍVELÉSÜGYI M.)
- A LEGFIATALABB:** SZÉPVÖLGYI-ERDŐ, CSALIT-UTCAI-
GYEPFOLT, FARKAS-ERDŐ - 2023
(25/2013 FŐV. KGY.)
- A LEGNAGYOBB:** BUDAI TK. BUDAPESTI RÉSZÉNEK
(2568 HEKTÁR; A TELJES TERÜLET
10528 HEKTÁR: 9/1978 OKTH-HAT.)
- A LEGKISEBB:** FAZEKAS-HEGY
(0,7 HA: 25/2013 FŐV. KGY.)

A FŐVÁROSBAN TALÁLHATÓ TERMÉSZETI ÉRTÉKEK CSOPORTOSÍTÁSA

Országos jelentőségű	Darabszám:
Védett és fokozottan védett barlangok	Kb. 150 db (9 db fok. védett.)
Források, kutak (gyógy-, termál- és hidegvizek)	73 db
Lápok	6 db
Felszíni területek, kertek és földtani alapszelvények	7 + 3 + 12 db
Natura 2000 területek	4 db
Helyi jelentőségű (főváros!)	-
Területek	29 db
Kertek	5 db
Fák, facsoportok	10 db
Erdők	Több mint 100 különálló erdőtag

A TERMÉSZETVÉDELLEM SZERVEZETI HÁTTERE A FŐVÁROSBAN (ÁLLAMI SZINT)

3 LÁBON ÁLL:

AGRÁRMINISZTERIUM –
STRATÉGIAI IRÁNYÍTÓ,
MAGYAR ÁLLAM KÉPVISELŐJE;
NEMZETI PARKOK IDE
TARTOZNAK

BUDAPESTEN A DUNA-IPOLY NEMZETI
PARK A TERÜLETILEG ILLETÉKES
TERMÉSZETVÉDELMI SZAKMAI SZERVEZET

ELSŐFOKÚ TERMÉSZETVÉDELMI
HATÓSÁG: PEST VÁRMEGYEI
KORMÁNYHIVATAL, KÖRNYEZET-
VÉDELMI, TERMÉSZETVÉDELMI
ÉS HULLADÉKGAZDÁLKODÁSI
FŐOSZTÁLY

A természetvédelem szervezeti háttere a fővárosban (önkormányzati szint)

3 lábon áll:

Főváros – stratégiai irányító
Elsőfokú természetvédelmi
Hatóság, cégtulajdonos és
fenntartó

FÖRI Természetvédelmi Őrszolgálat
Őrzés, műszaki ellenőrzés, hatóság
keze-füle-szeme terepen (7 fő)

BKM – FŐKERT Főigazgatóság
Fenntartás, kezelés az éves
szakmai program alapján (12 fő)

A természetvédelem szervezeti hátterének újdonságai a fővárosban

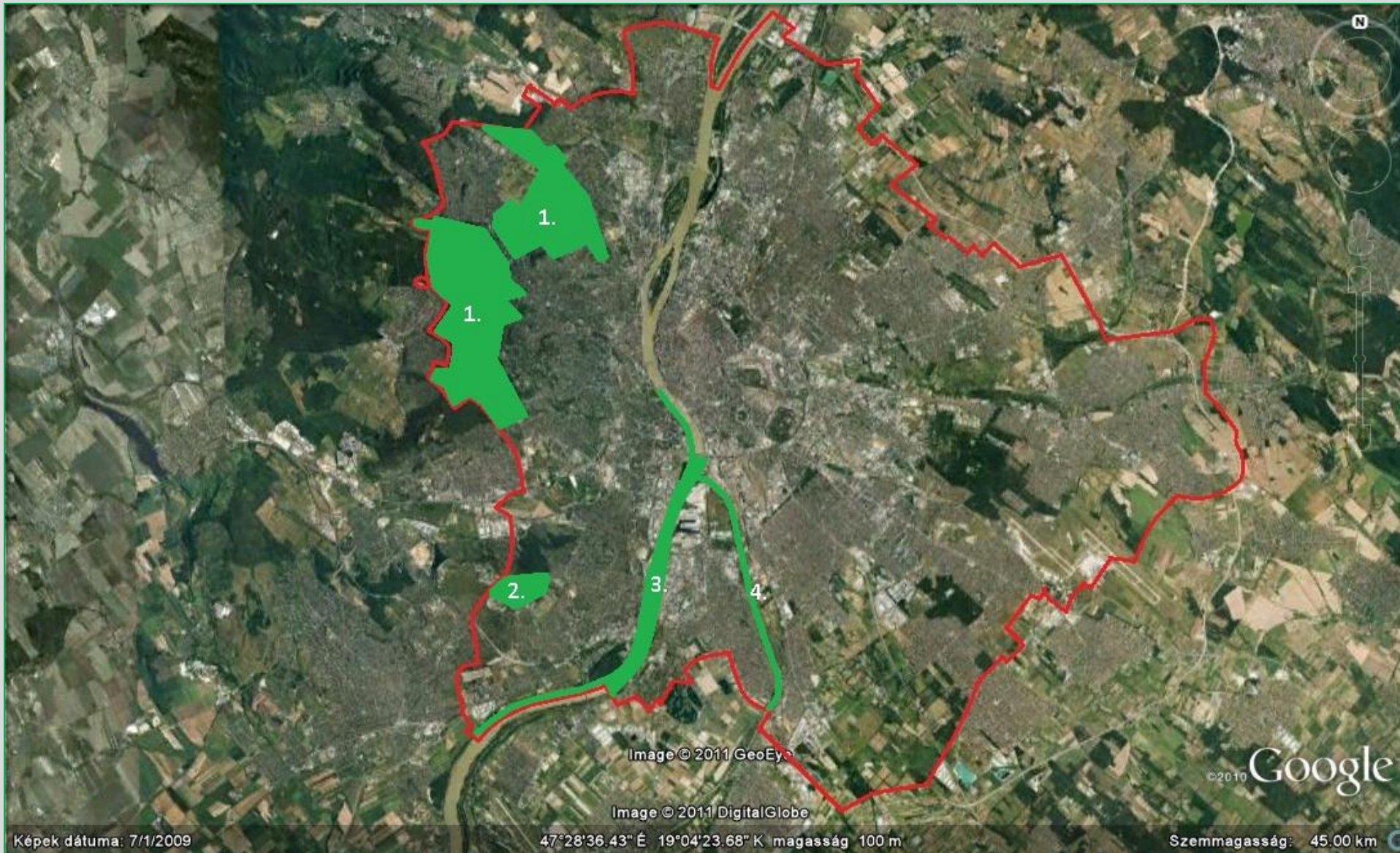
Szervezeti módosítások csak önkormányzati szinten történtek:

- A Fővárosi Önkormányzat Várostervezési Főosztályán belül megalakult az önálló **Tájépítészeti Osztály**, melynek kizárólagos feladata az önkormányzat hatáskörébe tartozó „zöld ügyek” képviselése (Ilyen még sosem volt Bp.-en!) Ezen belül jelenleg 4 fővel „üzemel” a **Természetvédelmi Csoport** (Ez is teljesen új szervezeti egység!)
- A **Természetvédelmi Őrszolgálat** létszáma (ismét) 7 főre bővült A munkatársak magas szintű természetvédelmi szakmai tudással rendelkeznek Magyarországon egyedül Bp.-en van önkormányzati természetvédelmi őrszolgálat
- 2022-ben 5 fővárosi cég fuzionált (FKF, BTI, FŐTÁV, FŐKÉTÜSZ, FŐKERT) – ezzel együtt a FŐKERT Divízióon belül megalakult az önálló **Természetvédelmi és Erdőkezelési Osztály** (Fővárosi tulajdonú erdők és helyi jelentőségű védett természeti értékek fenntartása teljesen önálló szervezeti egységhez került!)

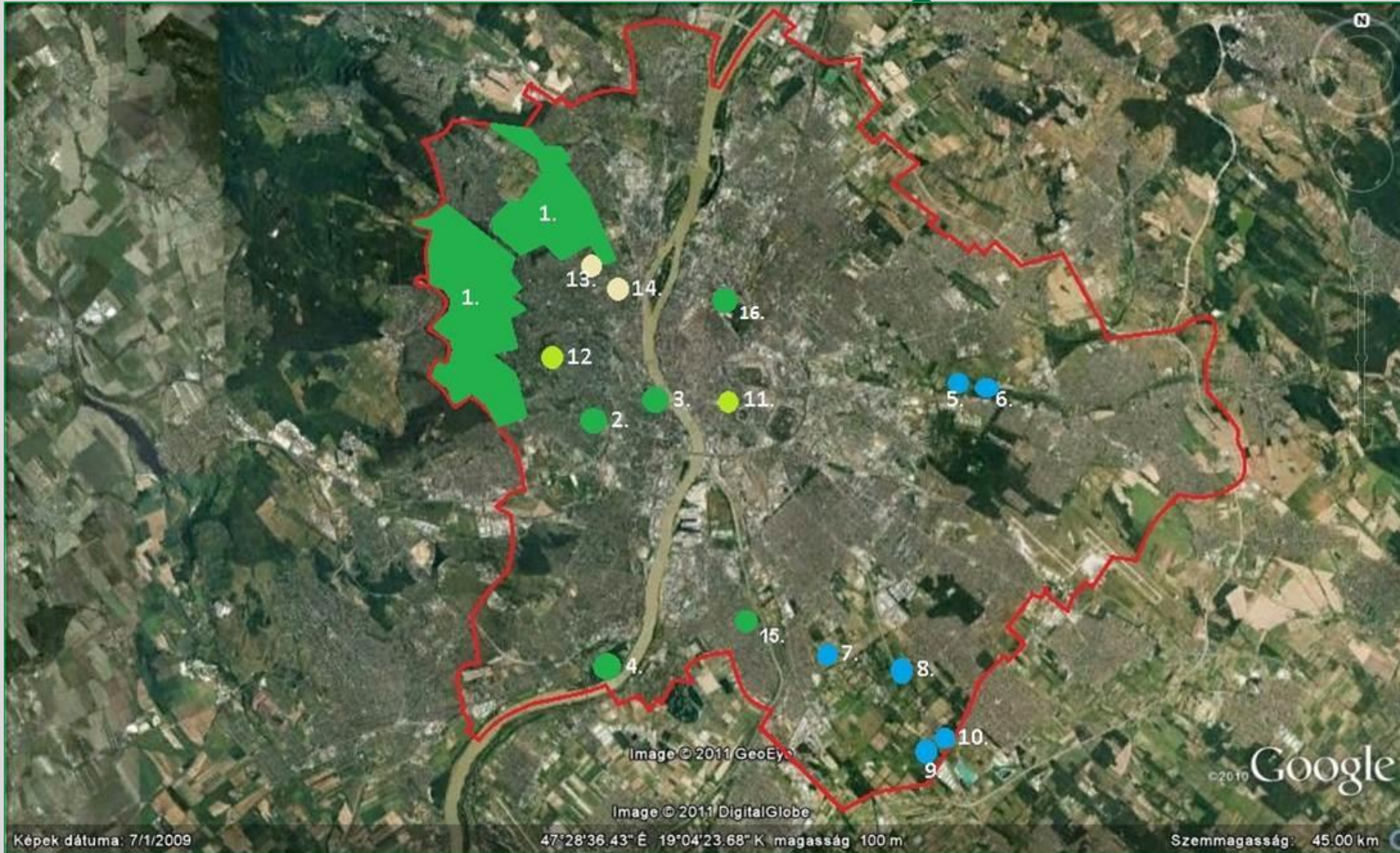
ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERÜLETEK 1. NATURA 2000 TERÜLETEK BUDAPESTEN

1. Budai-hegység
  2. Tétényi-fennsík
  3. Duna és ártere
  4. Soroksári-Dunaág
- Kb. 4000 ha**

ORSZÁGOS JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERÜLETEK

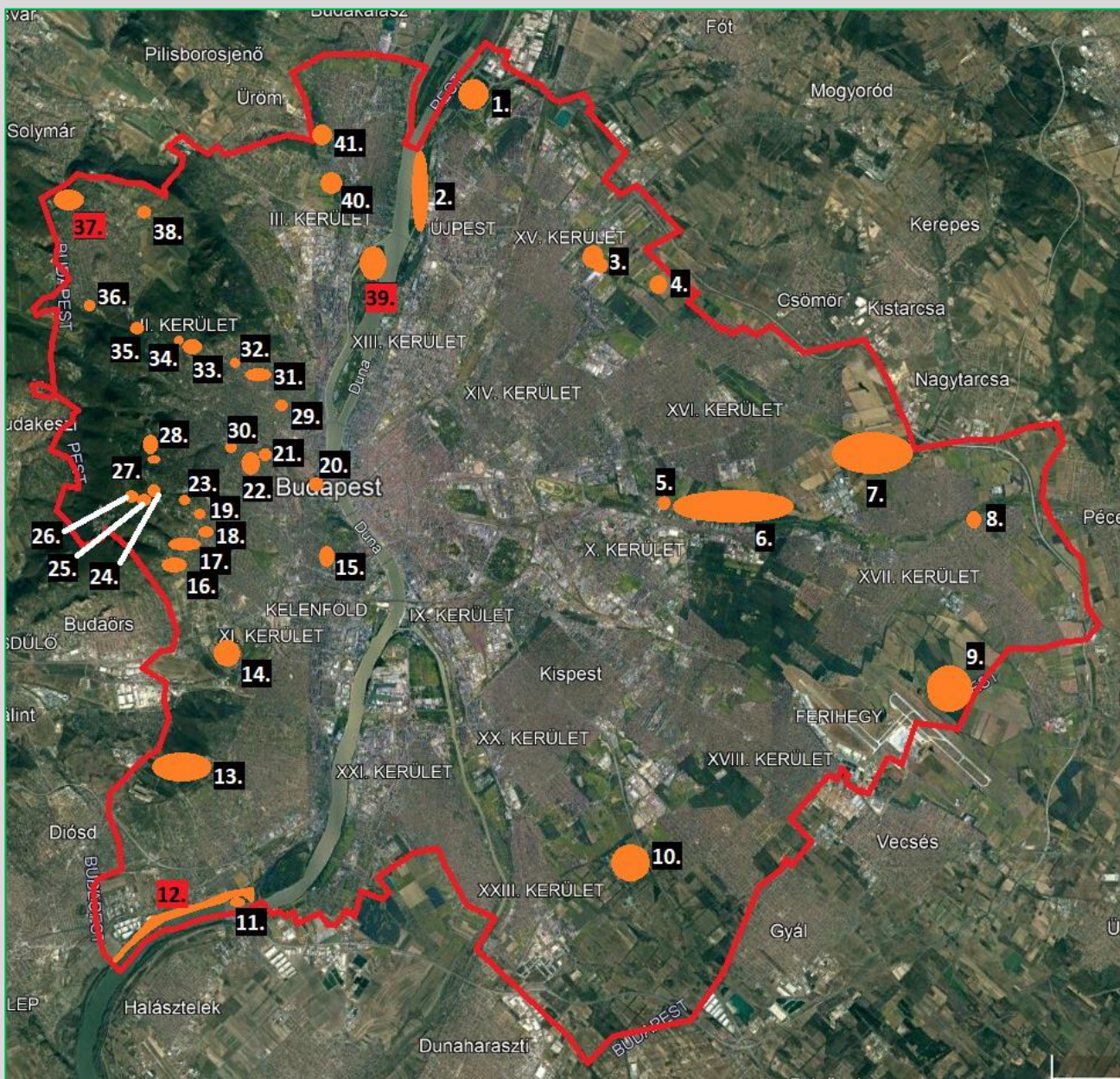
1. Budai-hegység
2. Sas-hegy
3. Gellérthegy
4. Háros-sziget
5. Tűzok utcai-láp
6. XVII. Kerületi forrásláp
7. Védett láp Soroksár vá.
8. 500-as turján
9. Védett láp - M5-Ny
10. Védett láp - M5-K
11. Fűvészkert
12. Jókai kert
13. Pálvölgyi-b. felszíne
14. Szemlőhegyi-b. felsz.

Kb. 2600 ha

HELYI JELENTŐSÉGŰ VÉDETT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK

FŐVÁROSI ÖNKORMÁNYZAT ÁLTAL VÉDETTÉ NYILVÁNÍTOTT TERMÉSZETI ÉRTÉKEK BUDAPESTEN

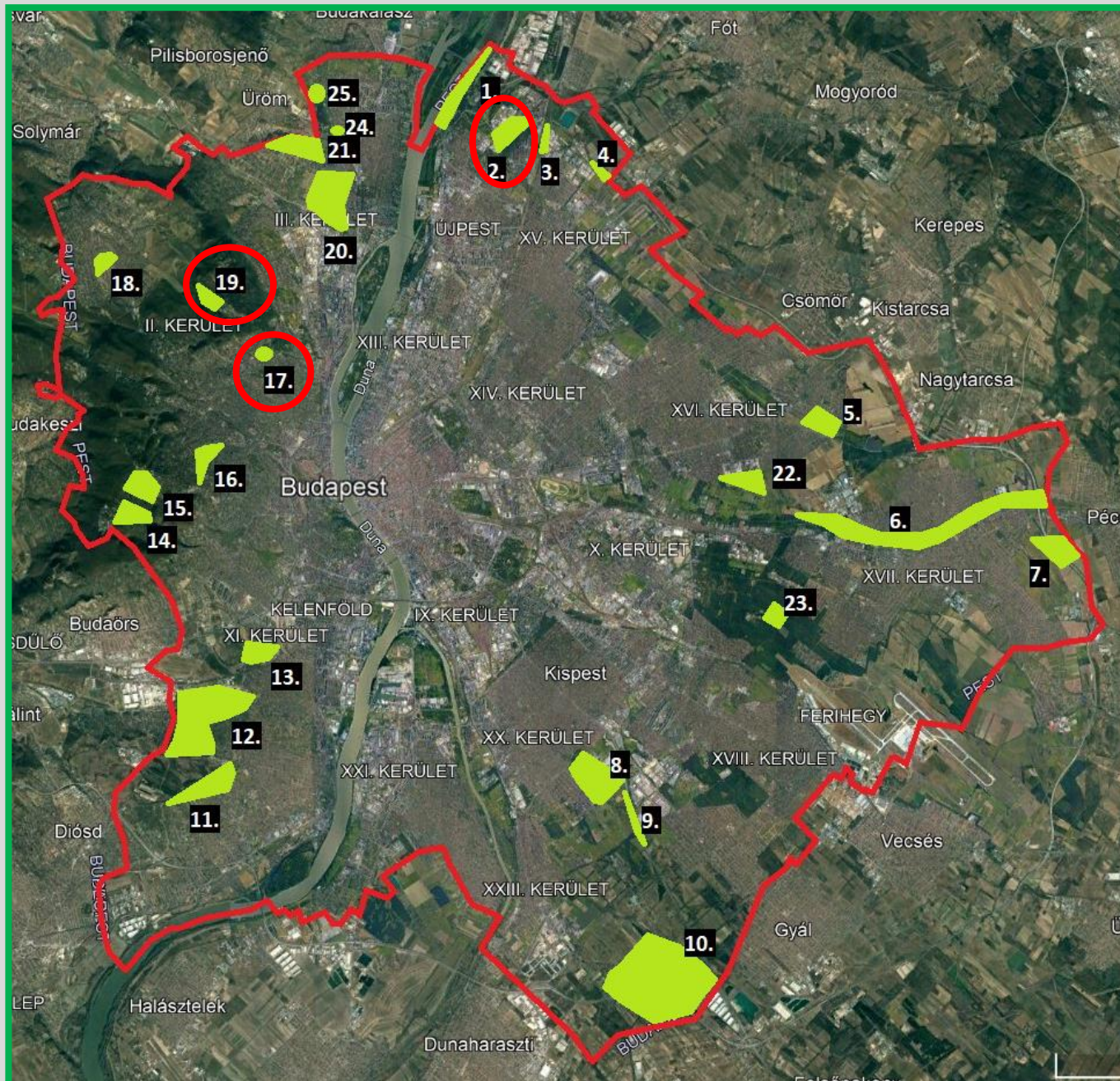

1. Homoktövis
2. Palotai-sziget
3. Szilas-tó
4. Turjános
5. Felsőrákosi-tó
6. Felsőrákosi-rétek
7. Naplás-tó
8. Péceli úti kert
9. Merzse-mocsár
10. Soroksári Bot.Kert
11. Kis Háros-sziget
12. Nagytétényi Duna
13. Tétényi-fennsík
14. Kőérberki szikes
15. Budai arborétum
16. Rupp-hegy
17. Ördög-orum
18. Denevér úti gyepek
19. Mártonfa u. eperfa
20. Bécsi kapu t. szőlő
21. Ráth Gy. u. platán
22. Kis Sváb-hegy
23. Felhő u. mamutfenyő
24. Eötvös úti tölgy
25. Művész úti kert
26. Svájci úti bükk
27. Csillagvölgyi út TT.
28. Fácános
29. Mihályfi Ernő kert
30. Istenhegyi úti kert
31. Ferenc-hegy
32. Balogh Ádám-szikla
33. Apáthy-szikla
34. Libanoni cédrus
35. Olimpiai emléktölgy
36. Fazekas-hegy
37. Jegénye-völgy
38. Gazda utcai hársfa
39. Óbudai-sziget
40. Mocsáros
41. Róka-hegy

Összkiterjedésük: 972 ha

VÉDELEMRE ÉRDEMES TERMÉSZETI ÉRTÉKEK A FŐVÁROSBAN

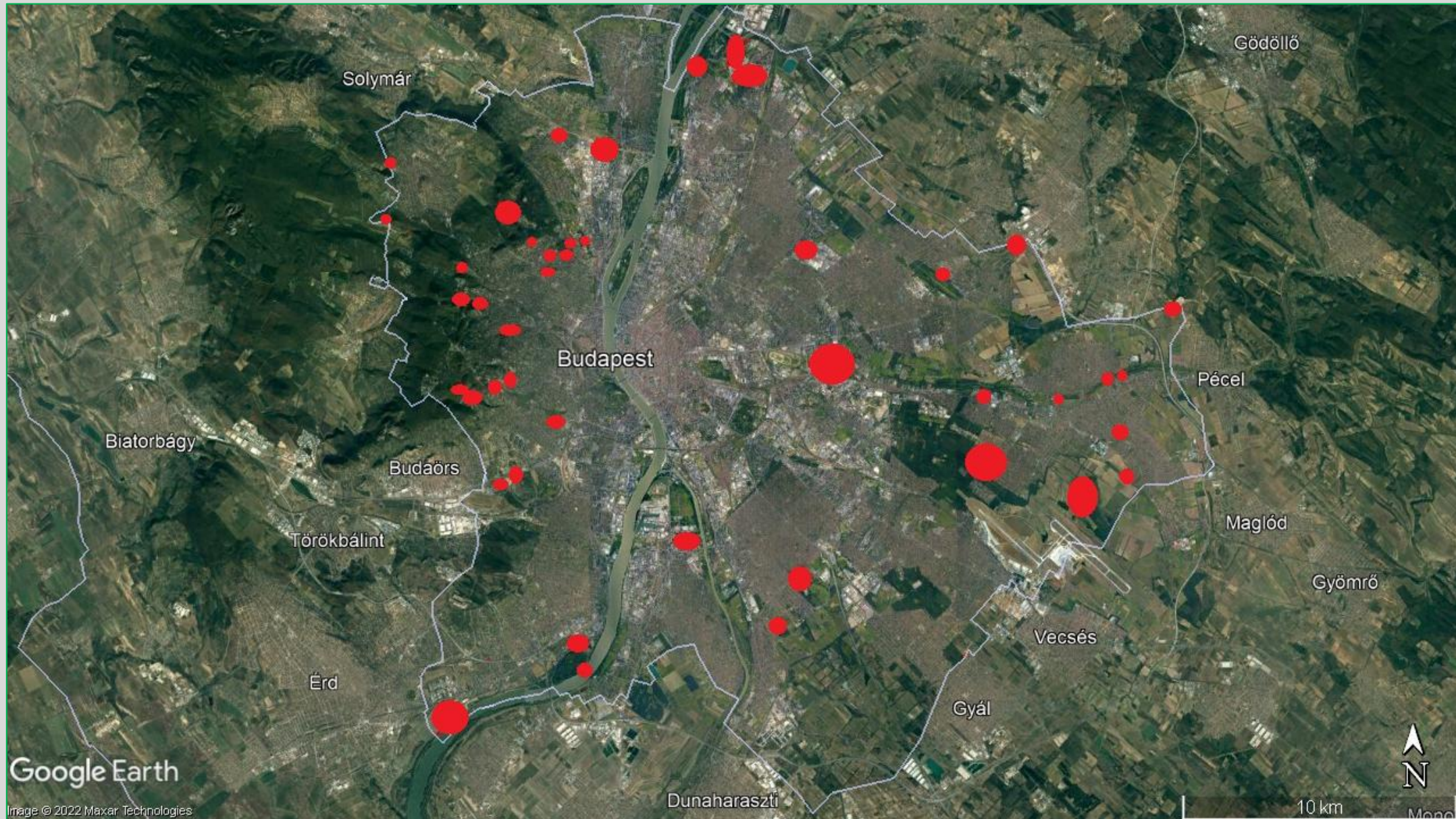

1. Újpesti Dunapart
2. Farkas-erdő és lápvilág
3. Váci vasútvonal töltése
4. Sárfű-rét
5. Cinkotai kaszálók
6. Rákos-patak XVII. Ker.-i szakasza
7. Bartos-hegy
8. Gubacsi-puszta
9. Sós-mocsár és Erzsébet-ér
10. Dél-Soroksár
11. Tétényi-fennsík D-i része
12. Kamaraerdő
13. Kőerberek nem védett rétjei
14. Farkas-völgy
15. Csille-bérc
16. Diós-árok
17. Csalit-erdő
18. Vár-hegy
19. Szépvölgyi-erdő
20. Mocsáros
21. Péter-hegy
22. Mátyásfüldi repülőtér
23. Városi-erdő tölgyese
24. Götés-tó
25. Róka-hegy északi része

ÖSSZKITERJEDÉSÜK: KB. 700 HA

ERDŐK (BUDAPEST FŐVÁROS ÖNKORMÁNYZATA)

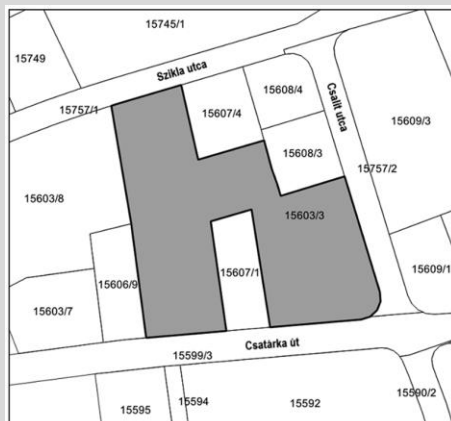

- Össz-
kiterjedés:
5750 ha
- Ebből
fővárosé:
kb. 309 ha

CSALIT UTCAI-GYEPFOLT (2024. JANUÁR 1.)

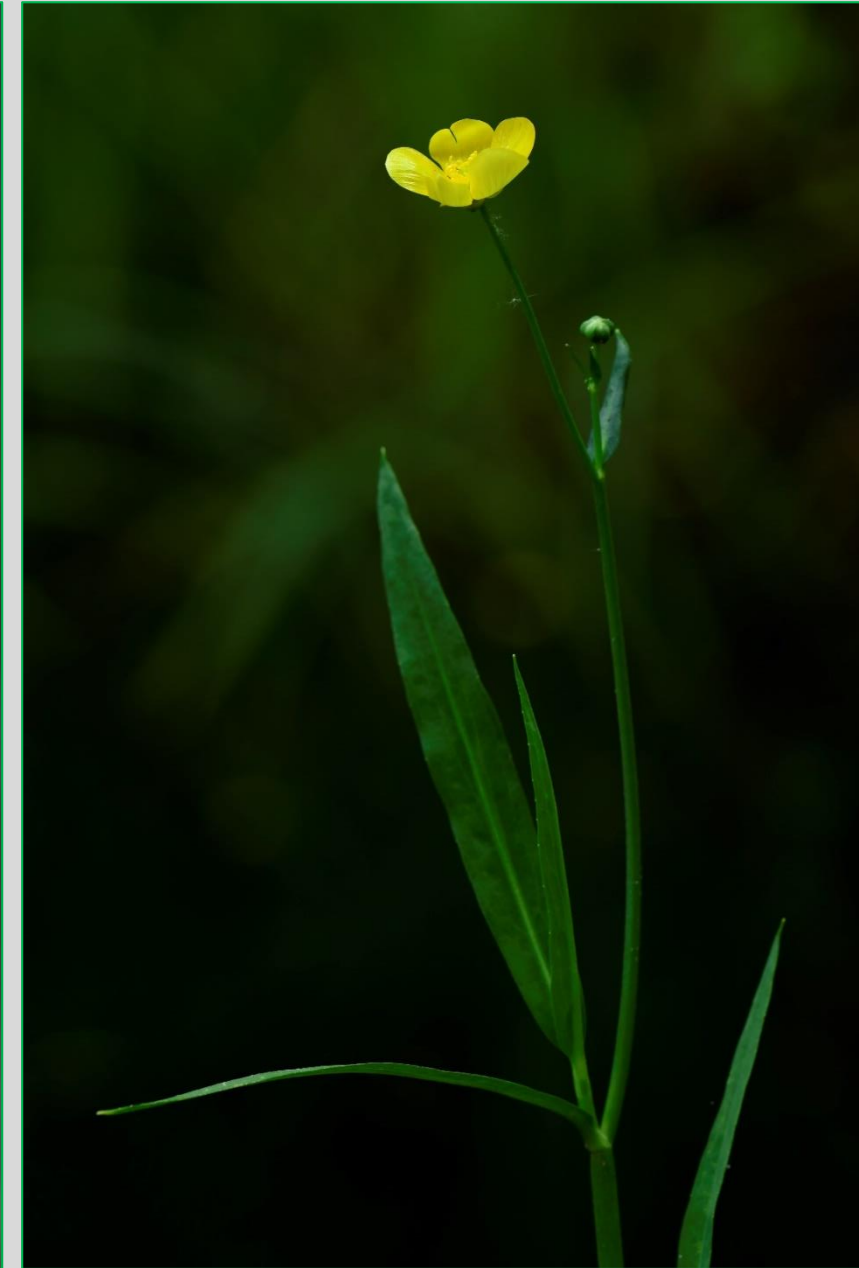
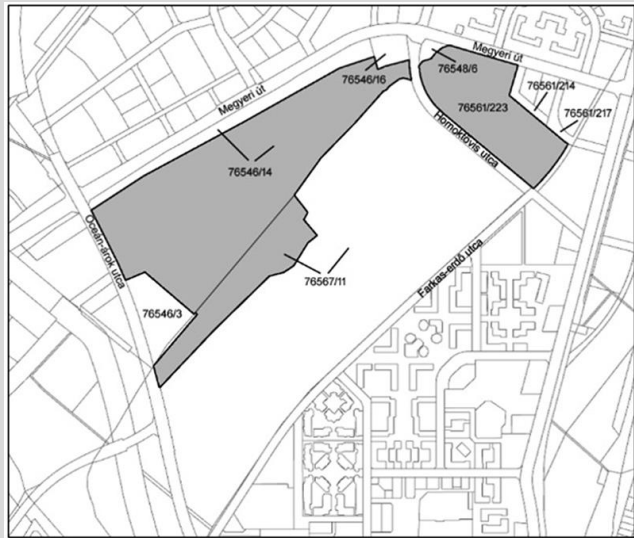
0,8 HA

FARKAS-ERDŐ TT. (2024. JANUÁR 1.)

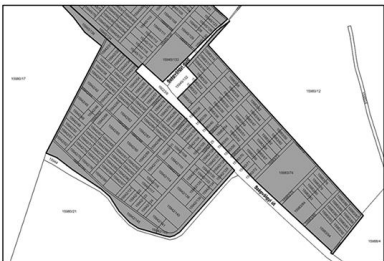
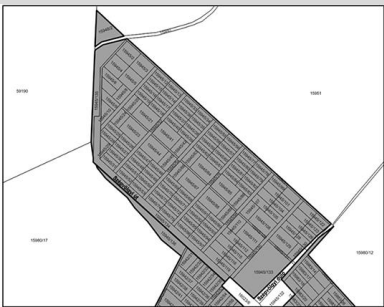
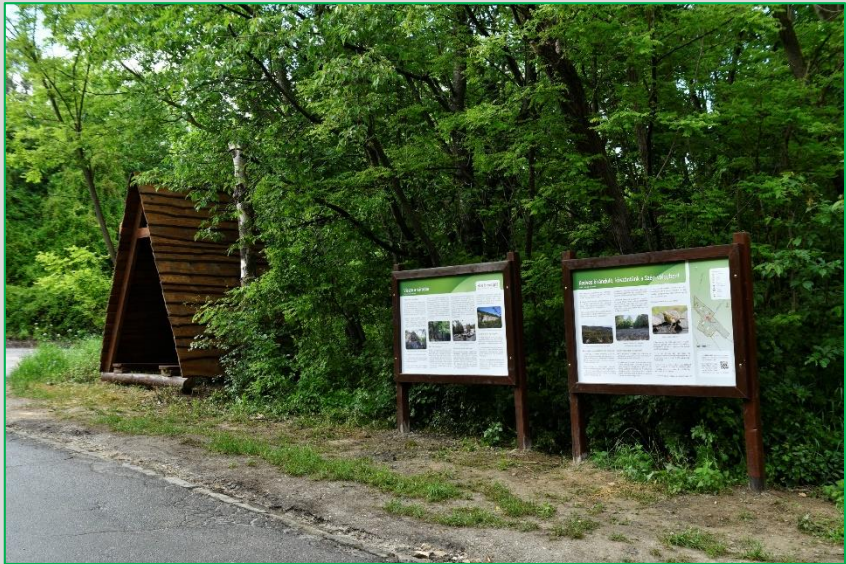
31,1 HA

SZÉPVÖLGYI-ERDŐ-ERDŐ TT. (2024. JANUÁR 1.)

14,6 HA

VÉDETT FAJOK BUDAPESTEN

Madarak: 420 faj (Magyarország) – **ebből 278 faj Budapesten**

Növények: 2721 faj (Magyarország) – ebből védett 704 faj
kb. 1500 faj (Bp.) – ebből védett 199 faj

**Közel 50 védett emlősfaj, közel 20 védett kétéltű- és hüllő,
kb. 10 védett halfaj, több mint 100 védett ízeltlábúfaj,
valamint több védett csiga-, moha- és gombafaj**

MIT VESZÍTHETÜNK A FŐVÁROS TERMÉSZETVÉDELMENEK MEGSZŰNÉSÉVEL?

- Homoktövis
- Sárgás habszegfű
- Vajszínű atracél

- Csíkos boglárka (elvesztettük!?)
- Magyar ősziaraszoló

- Egyedülálló barlangrendszer
- Egyedülálló felszín alatti vízbázis

- Értékes növénytársulások
- (pl.: függő avar, budai nyúlfarkfüves stb.)

Csíkos boglárka; 2009. 07. 15.

Róka-hegy

Mocsáros-dűlő

Tétényi-fennsík

Homoktövis élőhelye

Duna

Szilás-tó

Szilás-patak

Merzse-mocsár

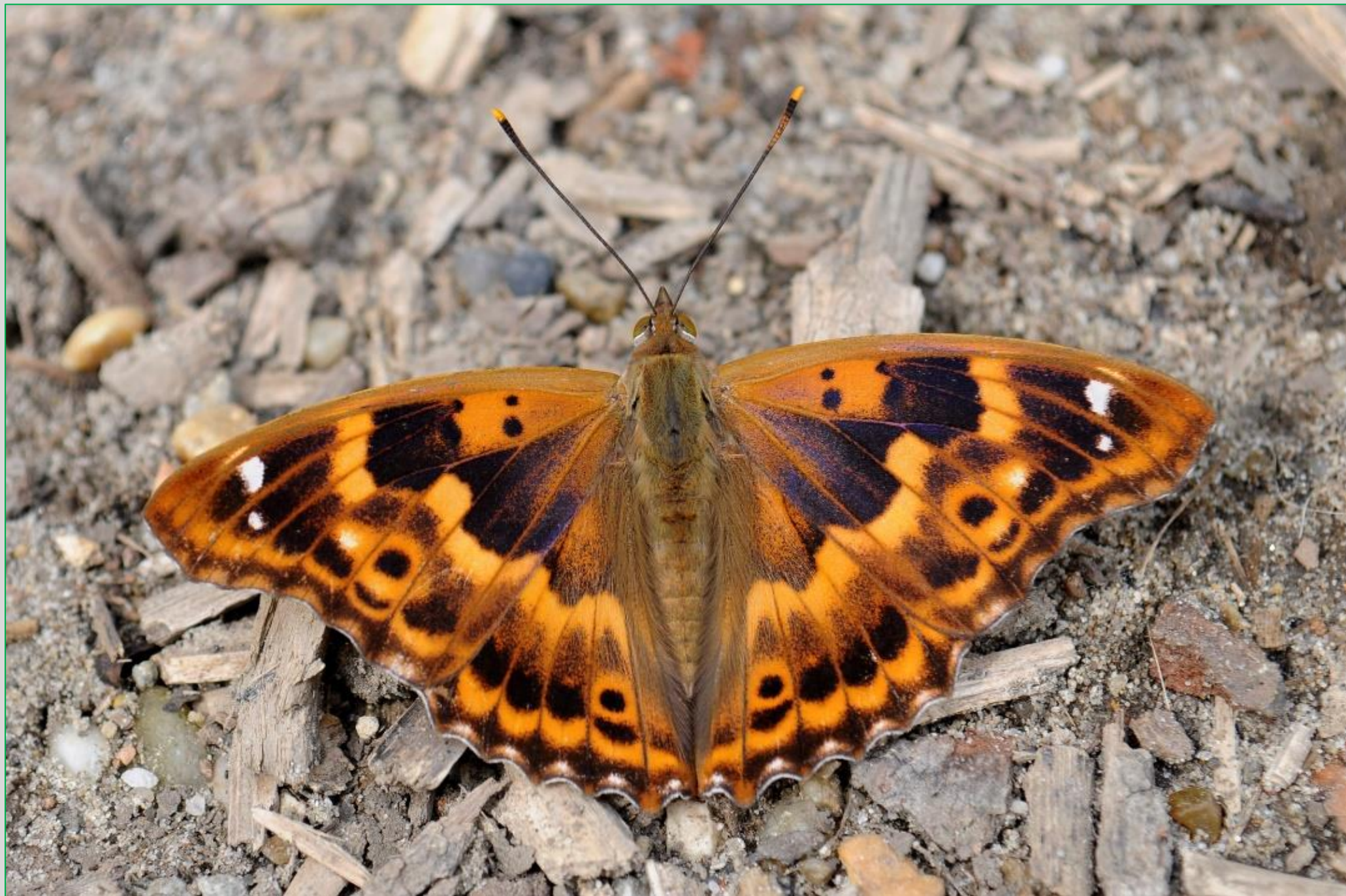

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Budapest 1121, Költő utca 21.

www.me.hu

Bajor Zoltán

Elnök

Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület
Budapesti Helyi Csoport

bajor.zoltan@mme.hu